

Lausunto oikeusministeriölle

IHMISOIKEUSINSTITUUTION PERUSTAMINEN

Oikeusministeriön asettaman ihmisoikeusinstituutiotyöryhmän mietinnössä ehdotetaan ns. Pariisin periaatteiden mukaisen ihmisoikeusinstituution perustamista. Amnesty Internationalin Suomen osasto kannattaa kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamista. Amnesty on mm. Kansainvälisten ihmisoikeusasian neuvottelukunnan kautta pyrkinyt myötävaikuttamaan ihmisoikeusinstituution synnyttämiseen.

Oikeusministeriön työryhmän ehdotus ihmisoikeuskeskuksen perustamisesta vastaa hyvin pitkälti Amnestyn kantaa instituution tarpeesta. Ihmisoikeuskeskuksen tehtäväkuvaus on riittävän kattava. Käytännössä instituution tulisi pystyä toimimaan sekä proaktiivisesti, että reaktiivisesti. Mahdollisten säännöllisten katsausten lisäksi, instituution tulisi kyetä tekemään nopealla aikataululla ajankohtaisia raportteja esiin nousevista ihmisoikeusongelmista

Amnestyn mielestä keskeisintä on ihmisoikeuskeskuksen riippumattomuuden ja riittävän resursoinnin turvaaminen. Työryhmän lähtökohtana on ollut näiden varmistaminen perustamalla ihmisoikeuskeskus oikeusasiamiehen kanslian yhteyteen. Esityksessä korostuu oikeusasiamiehen voimakas asema suhteessa keskuksen työntekijöihin. Toinen vaihtoehto olisi ollut keskuksen johtajan vahvempi asema. Amnesty pitää joka tapauksessa loogisena, että ehdotuksen lähtökohtana on ollut oikeusasiamiehen kanslian ja ihmisoikeuskeskuksen kiinteä yhteistyö, koska nämä käytännössä yhdessä kattavat Pariisin periaatteiden mukaisen ihmisoikeusinstituution tehtävät.

Amnesty pitää hyvänä, että perustettavan Ihmisoikeusvaltuuskunnan kokoonpanossa korostuu kansalaisjärjestöjen rooli. Valtuuskuntaa asetettaessa olisi tärkeätä saada mukaan sekä yleiset ihmisoikeusjärjestöt, että erityisryhmien omat järjestöt.

Amnesty toivoo, että ihmisoikeuskeskuksen perustaminen selkeyttäisi nykyistä varsin hajanaista ihmisoikeuksien toimintakenttää. Erityisesti tulisi tarkastella miten eri neuvottelukuntien toimintaa tulisi kehittää. Esimerkiksi Ihmisoikeusvaltuuskunnan ja UM:n kansainvälisten ihmisoikeusasian neuvottelukunnan toiminnassa voi syntyä päällekkäisyyttä. Ihmisoikeuskenttää vahvistaisi, jos jokaisella ministeriöllä olisi ihmisoikeuskysymysten "focal-point", jonka kautta ihmisoikeuskysymysten koordinointi järjestettäisiin. Tämä koordinointi olisi omiaan myös parantamaan ihmisoikeuskeskuksen toimintaedellytyksiä.

Helsingissä 6.8.2010

Frank Johansson
Toiminnanjohtaja
Amnesty International
Suomen osasto ry